Belirsiz Rehinle Hisse Virmanı

MAHKEME	KARAR TARİHİ	SONUÇ
Yargıtay 11. Hukuk Dairesi	12.07.2023	Onama

ESAS NO	KARAR NO	İLGİLİ HÜKÜMLER
2023/304	2023/4409	TMK 949, İİK 24, HMK 176

ÖZET

Yatırımcının aracı kurumdaki payları rızası olmadan kredi veren bankanın hesabına virmanlanıp satıldı. Mahkeme rehin sözleşmesini belirlilik ilkesine aykırı, virmanı lex commissoria yasağına aykırı buldu ve payların dava tarihine kadarki semereleriyle aynen iadesine hükmetti; Yargıtay onadı.

Bu kararın özeti ve değerlendirmesi
savun.av.tr/rehin-belirsizse-hisse-virmani-gecersiz-2023-4409/ →

Karar metni

Yargıtay Karar Arama sisteminde yayımlandığı hâliyle, değiştirilmeden aktarılmıştır. Taraf adları kaynakta anonimdir.

11. Hukuk Dairesi 2023/304 E. , 2023/4409 K.

"İçtihat Metni"

MAHKEMESİ :Ticaret Mahkemesi

SAYISI : 2020/716 Esas, 2022/653 Karar

HÜKÜM : Kabul

Taraflar arasındaki hisse senedi iadesi davasının bozma ilamına uyularak yapılan yargılama sonucunda Mahkemece davanın kabulüne karar verilmiştir.

Mahkeme kararı, Yargıtayca duruşma istemli olarak davalılar vekili tarafından temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildi. Duruşma için belirlenen 11.07.2023 günü hazır bulunan davacılar ... vekili Av. ... ve ... vekili Av. ... ile davalılar vekili Av..... dinlenildikten sonra duruşmalı işlerin yoğunluğu ve süre darlığından ötürü işin incelenerek karara bağlanması ileriye bırakıldı. Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip, gereği düşünüldü.

I. DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde; müvekkilinin davalı aracı kurumun ... numaralı hesabındaki hisse senetlerinin rıza ve talimat dışında diğer davalının ... numaralı hesabına virmanlandığını, İstanbul 7. Asliye Ticaret Mahkemesinin 2003/519 E., 2018/18 K. sayılı kararı, Sermaye Piyasası Kurulu (SPK) ve anılan dosyaya ibraz edilen üç adet bilirkişi raporunda davalıların virman işleminin ve rehin iddialarının usulsüz ve geçersiz olduğunun belirlendiğini, virmanın yapıldığı gün sabah erken saatte zaten müvekkilinin eş ve çocukları ile yurt dışına çıktığını, davalıların vedia hükümlerini ihlal ettiklerini, bilgi vermekten kaçındıklarını, sözleşmeye de aykırı davranan aracı kurumun vekalet görevini kötüye kullandığını ileri sürerek şimdilik toplam 1.607 Lot muhtelif şirketler hisse senetlerinin 06.03.2003 tarihinden itibaren tüm semereleri ile birlikte iadesini talep etmiştir. Davacı, bir kısım hisse senetlerini temlik etmiştir. Davacı vekili ile temlik alan vekili ıslah dilekçesi vermiştir.

II. CEVAP

Davalılar vekili cevap dilekçesinde; davacı ile müvekkili Anadolubank A.Ş. arasında kredi sözleşmesi imzalandığını, davacının vekili de olan eşinin müşterek borçlu- müteselsil kefil olduğunu, davacının Anadolu Yatırım Menkul Kıymetler A.Ş.'deki hesabında bulunan hisse senetlerinin teminat verildiğini, kredi borcunun bulunduğunu, hisse senetlerinin zaten kullanılan kredi ile alındığını, maddi vakıadan 5 yıl sonra kötü niyetle davanın açıldığını, davacının hisse senetlerinin müvekkili Anadolubank A.Ş.'nin talimatı ile bankanın Anadolu Yatırım Menkul Kıymetler A.Ş.'deki hesabına kredi borcuna mahsup için aktarıldığını, ardından özel emirle hisse senetlerinin satıldığını, müvekkillerinin alacağa mahsuben talimatsız hisse senetlerini satabileceğini, işlemlerin sözleşme ve tebliğ hükümleri gereği yapıldığını, davacının da 04.11.2003 tarihli ihtarname ile kredi borcunu kabul edip hisse senetlerinin borcuna mahsubunu istediğini savunarak davanın reddini istemiştir.

III. MAHKEME KARARLARI, BOZMA VE BOZMADAN SONRAKİ YARGILAMA SÜRECİ

A. Mahkemece Verilen Karar
Mahkemece 06.12.2018 tarih, 2018/227 E., 2018/1219 K. sayılı kararı ile davanın kabulüne karar verilmiş, davalılar vekilince temyiz edilmiştir.

B. Bozma Kararı

Dairemizin 22.10.2019 tarih, 2019/927 E., 6572 K. sayılı kararıyla dava konusu hisse senetlerinin semerelerinden muradın ne olduğu, hangi senedin ne miktar sermayesi olduğu, kaç lota tekabül edeceği belirlenmediğinden 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun (2004 sayılı Kanun) 24 üncü maddesinin son fıkrasının uygulanma imkanı olmadığı, hükmün infaza elverişliliğinin de bulunmadığı, her davanın açıldığı tarihteki duruma göre değerlendirilmesi gerektiği, dava tarihinden sonraki dönemleri de kapsayacak, infaza elverişli olmayan ve infazda tereddüt oluşturacak şekilde karar verilmesi doğru olmadığı belirtilerek Mahkeme kararı bozulmuş, davalılar vekilinin sair temyiz itirazlarının incelenmesine şimdilik gerek görülmemiştir.

C. Mahkemece Bozmaya Uyularak Verilen Karar

Mahkemenin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile temlik alanın temlik aldığı kısım yönünden davada davacı yerine geçip davaya kaldığı yerden devam edeceğinden birlikte yürütülen kısımlar yönünden her bir davacının ıslah hakkını ayrı ayrı kullanabileceği, birinde kullanılan ıslah imkanının diğerinde kullanılmış sayılmayacağı, cevap dilekçesi ile ileri sürülmeyen takas ve ödemezlik defiine davacının muvafakat vermediği, davacı ile davalı banka arasında akdedilen rehin sözleşmesinin belirlilik ilkesine aykırılık taşıdığı, davacıların hisse senetlerini semereleri ile birlikte iadesini isteyebilecekleri, davalı bankanın davaya konu menkul kıymetler üzerinde hukuken geçerli bir rehin hakkının bulunmadığı, davalı aracı kurumunda davacı hesabında bulunan hisse senetlerinin davalı bankanın hesabına rızası olmaksızın virmanlamasının lexcommisoria yasağının ihlal ettiği gerekçesiyle davanın kabulüne, 06.03.2003 başlangıç tarihinde 8.291 Lot Akbank hissesinin dava tarihi 04.03.2008 itibariyle semereleri ile birlikte (temettü + bedelsiz ödemeli sermaye artışı ile ulaştığı miktar olan) 27.938,80 Lot Akbank hissesinin, 06.03.2003 başlangıç tarihinde 160 Lot ALRK H hissesinin dava tarihi 04.03.2008 itibariyle semereleri ile birlikte (temettü + bedelsiz ödemeli sermaye artışı ile ulaştığı miktar olan) 2.147,98 Lot ALRK H hissesinin, 06.03.2003 başlangıç tarihinde 2.413 Lot AEFES hissesinin dava tarihi 04.03.2008 itibariyle semereleri ile birlikte (temettü + bedelsiz ödemeli sermaye artışı ile ulaştığı miktar olan) 21.645,24 Lot AEFES hissesinin, 06.03.2003 başlangıç tarihinde 2.126.166 Lot DOHOL hissesinin dava tarihi 04.03.2008 itibariyle semereleri ile birlikte (temettü + bedelsiz ödemeli sermaye artışı ile ulaştığı miktar olan) 7.048.448,73 Lot DOHOL hissesinin, 06/03/2003 başlangıç tarihinde 126 Lot DYHOL hissesinin dava tarihi 04.03.2008 itibariyle semereleri ile birlikte (temettü + bedelsiz ödemeli sermaye artışı ile ulaştığı miktar olan) 319,54 Lot DYHOL hissesinin, 06.03.2003 başlangıç tarihinde 401 Lot EREĞLİ hissesinin dava tarihi 04.03.2008 itibariyle semereleri ile birlikte (temettü + bedelsiz ödemeli sermaye artışı ile ulaştığı miktar olan) 7.631,03 Lot EREĞLİ hissesinin, 06.03.2003 başlangıç tarihinde 48.166 Lot GARANTİ hissesinin dava tarihi 04.03.2008 itibariyle semereleri ile birlikte (temettü + bedelsiz ödemelisermaye artışı ile ulaştığı miktar olan) 127.759,95 Lot GARANTİ hissesinin, 06.03.2003 başlangıç tarihinde 3.841 Lot İSCTR hissesinin dava tarihi 04.03.2008 itibariyle semereleri ile birlikte (temettü + bedelsiz ödemeli sermaye artışı ile ulaştığı miktar olan) 13.059,68 Lot İSCTR hissesinin, 06.03.2003 başlangıç tarihinde 143.544 Lot KOÇ HOL hissesinin dava tarihi 04/03/2008 itibariyle semereleri ile birlikte (temettü + bedelsiz ödemeli sermaye artışı ile ulaştığı miktar olan) 1.290.050,06 Lot KOÇ HOL hissesinin, 06.03.2003 başlangıç tarihinde 23.711 Lot KRDMD hissesinin dava tarihi 04.03.2008 itibariyle semereleri ile birlikte (temettü + bedelsiz ödemelisermaye artışı ile ulaştığı miktar olan) 279.395,17 Lot KRDMD hissesinin, 06.03.2003 başlangıç tarihinde 7 Lot MİGROS hissesinin dava tarihi 04.03.2008 itibariyle semereleri ile birlikte (temettü + bedelsiz ödemeli sermaye artışı ile ulaştığı miktar olan) 17,67 Lot MİGROS hissesinin, 06.03.2003 başlangıç tarihinde 455 Lot PETKİM hissesinin dava tarihi 04.03.2008 itibariyle semereleri ile birlikte (temettü + bedelsiz ödemeli sermaye artışı ile ulaştığı miktar olan) 455 Lot PETKİM hissesinin, 06.03.2003 başlangıç tarihinde 2.000 Lot PTOFS hissesinin dava tarihi 04.03.2008 itibariyle emereleri ile birlikte (temettü + bedelsiz ödemeli sermaye artışı ile ulaştığı miktar olan) 3.898 Lot TOFS hissesinin, 06.03.2003 başlangıç tarihinde 135.294 Lot SAHOL hissesinin dava tarihi 04.03.2008 itibariyle semereleri ile birlikte (temettü + bedelsiz ödemelisermaye artışı ile ulaştığı miktar olan) 243.529,20 Lot SAHOL hissesinin, 06.03.2003 başlangıç tarihinde 33.797 Lot

ŞİŞECAM hissesinin dava tarihi 04.03.2008 itibariyle semereleri ile birlikte (temettü + bedelsiz ödemelisermaye artışı ile ulaştığı miktar olan) 112.586,33 Lot ŞİŞECAM hissesinin, 06.03.2003 başlangıç tarihinde 4.756 Lot TCELL hissesinin dava tarihi 04.03.2008 itibariyle semereleri ile birlikte (temettü + bedelsiz ödemeli sermaye artışı ile ulaştığı miktar olan) 20.928,02 Lot TCELL hissesinin, 06.03.2003 başlangıç tarihinde 73.492 Lot YKBNK hissesinin dava tarihi 04.03.2008 itibariyle semereleri ile birlikte (temettü + bedelsiz ödemelisermaye artışı ile ulaştığı miktar olan) 185.588,75 Lot YKBNK hissesinin davacı ...'a aynen iadesine, temlik alan ...'in hisse senetleri ve bu senetlerin 06.03.2003 başlangıç tarihinden dava tarihi olan 04.03.2008 tarihinde 120.000 Lot, DOHOL hissesinin, semereleri ile birlikte (temettü +bedelsiz ödemeli sermaye artışı ile ulaştığı miktar olan) 397.800,48 Lot DOHOL hissesinin 04.03.2008 tarihinde 50.000 Lot, KCHOL hissesinin, semereleri ile birlikte (temettü + bedelsiz ödemeli sermaye artışı ile ulaştığı miktar olan) 381.215,33 Lot KCHOL hissesinin davacı temlik alan ...'e aynen iadesine, hisse senetlerinin aynen iadesinin mümkün olmaması durumunda 2004 sayılı Kanun'un 24 üncü maddesinin son fıkrası hükmünün uygulanmasına karar verilmiştir.

IV. TEMYİZ

A. Temyiz Yoluna Başvuranlar

Mahkemenin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davalılar vekili temyiz isteminde bulunmuştur.

B. Temyiz Sebepleri

Davalılar vekili temyiz dilekçesinde özetle; 28.04.2008 tarihli cevap dilekçesinde hisse senetlerinin satışının yapılarak kredi borcuna mahsup edildiğinin belirtildiğini, davacı vekilinin 04.11.2003 tarihli ihtarnamesi ile kredi borcunun kabul ve ikrarıyla kredinin kat'ini, hisse senetlerinin de borca mahsubunu talep ettiğini, bu nedenle mahsup işleminin yapıldığını, takas- mahsup definin yapıldığını, İstanbul 7. Asliye Ticaret Mahkemesinin 2003/519 E., 2008/18 K. sayılı dosyasının işbu dava için emsal teşkil etmeyeceğini, müvekkili bankanın davacı aleyhine başlattığı icra takibine itiraz üzerine açtıkları itirazın iptali davası önce işbu dava ile birleştirilmişse de Mahkemenin tefrik kararının yerinde olmadığını, takas- mahsup defilerinin 04.03.2008 olan dava tarihi itibariyle değerlendirilmesi gerektiğini, sözleşmelere göre bankanın davacıya açtığı kredinin diğer davalıda bulunan davacıya ait hesaba geçtiği ve oradan da davacı adına hisse senedi alındığını, SPK'nın da uygun bulduğu işlemle davacıya ait hisse senetlerinin borsada satılıp bedelinin borçtan mahsup edildiğini, halen bakiye alacaklarının bulunduğunu, İstanbul 6. Asliye Ticaret Mahkemesinin 2006/754 E., 2008/754 K. sayılı dosyasının güçlü delil teşkil ettiğini, kararın gerekçesiz olduğunu, ıslah ile ileri sürülen alacak talebinin zamanaşımına uğradığını, davacı ve temlik alanın ayrı ayrı iki kez ıslah dilekçesi verdiğini, bir davada ancak bir kez ıslah yoluna başvurulabileceğini, aksi düşüncenin temlik hükümlerinin kötü niyetle uygulanmasına sebebiyet verebileceğini, cevap dilekçesinin yasal sürede sunulduğunu, bu cevapta takas- mahsup, ödemezlik defilerini ileri sürdüklerini, dilekçeyi verenin muradına bakılması gerektiğini, bu defilerinin nazara alınmadığını, müvekkilinin alacağının incelenmediğini, müvekkilinin de zarara uğramamak, kendi alacağını ispatlamak ve bu miktarı belirleyip defilerine esas olmak üzere itirazın iptali davası açtığını, rehin

hakkının geçerli olduğunu, müvekkilinin kanuni hapis hakkını kullandığını, lex commissoria yasağına aykırılığın bulunmadığını, tüm itiraz ve defilerle ödemezlik defini tekrar ettiklerini, rehin hakkının geçersizliğinin yıllar sonra ileri sürülmesinin dürüstlük kuralına aykırılık taşıdığını, kimsenin kendi sebep olduğu geçersizlikten kendi lehine haklar çıkaramayacağını, hükme esas alınan bilirkişi raporlarının davacıların bedelli sermaye artırımına katılmadıkları halde katıldığı varsayımına dayalı düzenlendiğini, böylece fazla hisse senedi hesaplandığını, talebin aşıldığını, davacıların sadece temettü alacakları olarak ferileri belirlediklerini belirterek kararın bozulmasını istemiştir.

C. Gerekçe

1. Uyuşmazlık ve Hukuki Nitelendirme

Dava, hisse senetlerinin iadesi istemine ilişkindir.

2. İlgili Hukuk

Düzenlenen kredi sözleşmelerine dayanan rehin sözleşmelerinde, menkul kıymetlerin hangi hesapta bulunduğu, türü, hesap numarası, menkul kıymet tevdi bordrosu düzenlenmediği için menkul rehninin geçersiz kabul edilmesinde bir usulsüzlük olmaz. (Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, 05.05.2010 tarihli ve 2010/1881 E., 2010/4939 K. sayılı kararı)

3. Değerlendirme

Dosyadaki yazılara, mahkemece uyulan bozma kararı gereğince hüküm verilmiş olmasına ve delillerin takdirinde bir isabetsizlik bulunmamasına göre, davalılar vekilinin bütün temyiz itirazları yerinde görülmemiştir.

V. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

Davalılar vekilinin yerinde görülmeyen tüm temyiz itirazlarının reddi ile usul ve kanuna uygun olan kararın ONANMASINA,

Takdir olunan 8.400,00 TL duruşma vekalet ücretinin davalılardan alınarak davacılara verilmesine,

Aşağıda yazılı temyiz giderinin temyiz edene yükletilmesine,Dosyanın Mahkemesine gönderilmesine,

12.07.2023 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.